

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

30 серпня 2024 року,

протокол № 2.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег Омельчук

30 серпня 2024 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Доцент кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій, кандидат
економічних наук, доцент
26 серпня 2024 року

Віталій КУДЕЛЬСЬКИЙ

СХВАЛЕНО

Рішенням кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій
27 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри, доцентка, кандидатка
економічних наук, доцентка

Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

27 серпня 2024 року

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
28 серпня 2024 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол № 1.
Перша проректорка, голова методичної ради,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка

Ірина КОВТУН

29 серпня 2024 року

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 9
4.3. Самостійна робота студентів	– 9
5. Методи навчання та контролю	– 9
6. Схема нарахування балів	– 10
7. Рекомендована література	– 10
7.1. Нормативно-правові документи	– 10
7.2. Підручники та навчальні посібники	– 10
7.4. Допоміжна література	– 12
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 073 Менеджмент
3. Назва спеціалізації	– Спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Управління ризиками в підприємницькій діяльності
5. Тип дисципліни	– Вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ.8.41
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– восьмий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3/90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 28
% від загального обсягу	– 31
лекційні заняття (годин)	– 14
% від обсягу аудиторних годин	– 50
семінарські заняття (годин)	– 14
% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	– 62
% від загального обсягу	– 69
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 1,56
самостійної роботи	– 3,44
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 10
% від загального обсягу	– 11
лекційні заняття (годин)	– 6
% від обсягу аудиторних годин	– 60
семінарські заняття (годин)	– 4
% від обсягу аудиторних годин	– 40

самостійна робота (годин)	— 80
% від загального обсягу	— 89
тижневих годин:	
аудиторних занять	— 1,66
самостійної роботи	— 4,44
12. Форма семестрового контролю	— залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	— ППВ.5.41 Ціноутворення ППВ.7.11 Управління конкурентоспроможністю підприємства ППВ.8.21 Управлінські інформаційні системи ППВ. 8.31Консалтингові послуги у сфері підприємництва ППВ. 8.33Логістичний консалтинг
2) супутні дисципліни	—
3) наступні дисципліни	— ППВ.8.51 Інвестиційний менеджмент ППВ. 8.52 Інвестиційний аналіз ППВ. 8.53 Інвестування.
14. Мова вивчення дисципліни	— українська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні компетентності СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
Результати навчання	ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПР 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПР 7. Виявляти навички організаційного проектування. ПР 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПР 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПР 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	розмежовувати поняття «ризик» і «невизначеність», ознаки та функції ризиків;
1.2)	описувати джерела ризиків бізнес-структур;
1.3)	визначати типи ризиків, їх ознаки, принципи їх організації у просторі й часі;
1.4)	називати принципи і методи раціональної організації, планування антикризові дії;
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	виділяти організаційні засади побудови контролінгу;
2.2)	розуміти взаємозв'язок контролінгу з іншими функціональними видами контролю;
2.3)	пояснювати сутність проектного підходу до управління організацією;
2.4)	з'ясовувати особливості системи контролінгу на підприємствах різних галузей;
2.5)	ілюструвати роль та завдання контролінгу матеріальних ресурсів та запасів;
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	демонструвати здатність приймати активну участь в управлінні ризиками;
3.2)	застосовувати сучасні методи оцінки величини ризику;
3.3)	розробляти та обґрунтовувати ефективні рішення на альтернативній основі;
3.4)	розпізнавати ризик та давати йому якісну та кількісну оцінку;
3.5)	використовувати економіко-математичні методи та комп'ютерні програми в процесі дослідження ризику підприємницької діяльності;
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	обґрунтувати об'єктивну необхідність та особливості пізнання ризиків бізнес структур;
4.2)	діагностувати стан ризику;
4.3)	оцінювати ризики господарської діяльності підприємства;
4.4)	виділяти типи ризиків;
4.5)	порівнювати методи управління ризиками;
5. Синтез	
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	засвоєння основ організації й управління підприємствами різних форм власності в умовах невизначеності та ризику;
5.2)	ідентифікувати економічні ризики діяльності господарюючих суб'єктів;
5.3)	здійснювати якісний та кількісний аналіз ступеню ризику статистичним та експертним методами;
5.4)	узагальнювати методи управління ризиком;
5.5)	показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей
6. Оцінювання	

<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінку ризику;
6.2)	оцінювати наслідки ризику;
6.3)	пояснювати вплив ризику на діяльність підприємства;
6.4)	Застосовувати основні показники ризику;
6.5)	встановлювати зв'язок між етапами уникнення ризику;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	набуття практичних навичок розробки заходів з метою розв'язання актуальних управлінських проблем підприємств;
7.2)	здатність проводити управлінську й економічну діагностику проблем на підприємстві та обирати відповідні методи управління ризиками;
7.3)	генерувати обґрунтовані пропозиції щодо розподілу повноважень між керівниками та спеціалістами в системах контролінгу;
7.4)	планувати процес контролінгу, розвиток бізнесу та підвищення конкурентоспроможності підприємства;

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику.

Предмет, методи і задачі дисципліни. Суттєва характеристика фірми. Функціонування фірми в умовах ризику. Внутрішнє і зовнішнє середовище господарювання. Виробничі засоби підприємства. Виробництво продукції. Фінансові результати діяльності. Поняття повної, часткової невизначеності, повної визначеності. Причини виникнення невизначеності. Ситуація невизначеності і ситуація ризику.

Особливості керування в умовах невизначеності. Поняття ризик менеджменту і його особливості в умовах конкурентної боротьби. Стратегічне управління фірмою в умовах невизначеності.

Тема 2. Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків.

Поняття ризику і його різновиди. Сутність ризику і причини його виникнення. Основні риси ризику. Функції ризику. Класифікація ризиків за належністю до країни функціонування господарського суб'єкта, рівнем виникнення, сферою походження, причинами виникнення, ступенем обґрунтованості прийняття ризику, відповідністю припустимим межах, ознакою реалізації ризиків, масштабами впливу, можливістю прогнозування, ступенем впливу на господарські суб'єкти. Специфіка управління ризиками.

Тема 3. Якісний та кількісний аналіз економічного ризику.

Крива розподілу імовірності отримання прибутку. Крива розподілу ймовірностей втрат прибутку. Сутність якісного та кількісного аналізу ризиків. Принципи аналізу ризиків. Напрямки аналізу підприємницьких ризиків. Збитки, які виникають в процесі підприємницької діяльності. Методи аналізу ступеня ризику.

Тема 4. Методи кількісної оцінки ступеня ризику.

Імовірність появи випадкової величини, математичне очікування випадкової величини, дисперсія, середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації випадкової величини. Характеристика області абсолютної стійкості, нормальної стійкості, області нестійкого стану, критичного стану, кризового стану підприємства на основі кривої економічного ризику. Метод Дельфі. Визначення ключового параметру, вибір чинників впливу, програмування величини ключового параметру. Визначення імовірності досліджуваного проекту на основі оцінок імовірності проектів-аналогів. Прогноз очікуваних характеристик досліджуваного проекту. Визначення можливих втрат підприємства внаслідок реалізації комбінації ризиків.

Тема. 5. Типи ризиків.

Поняття виробничих ризиків. Категорії виробничих ризиків. Безпосередньо виробничі ризики. Група ризиків, що виникають у процесі розробки стратегії фірми. Постачальницькі ризики. Група ризиків порушення планових термінів. Транспортні ризики і міжнародний

стандарт класифікації транспортних ризиків. Поняття маркетингового (реалізаційного) ризику. Безпосередньо збутові ризики. Ризики: недостатньої сегментації ринків збуту; помилково обраного цільового сегмента ринку; помилкового вибору стратегії продажу; неправильної організації й одержання неадекватних результатів маркетингових досліджень; помилкового ціноутворення; невдалої організації мережі збуту і системи просування товару. Ризики взаємодії з контрагентами і партнерами в процесі організації продажу продукції (послуг). Ризики непередбаченої конкуренції. Поняття фінансових ризиків. Ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей: валютні, інфляційні, дефляційні. Ризики непередбачених витрат і перевищення витрат на виробництво. Ризики незабезпечення господарської діяльності необхідним фінансуванням.

Тема 6. Методи управління економічними ризиками.

Принципи управління ризиками. Система управління ризиками. Основи профілактики ризиків: диверсифікація та лімітування. Самострахування, як метод зниження рівня ризиків. Страхування ризику. Інформація в системі управління ризиками.

Тема 7. Управління фінансовими ризиками.

Інвестиційні ризики: вкладення коштів у виробничу і невиробничу сфери економіки; діяльності фірми на фінансовому ринку. Комплексне управління довгостроковими інвестиціями та оборотним капіталом підприємства. Економічна рентабельність активів підприємства. Антикризове управління фінансами підприємства. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Тема 1. Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику.	13	2	2	–	–	9	12,5	1	0,5	–	–	11
2	Тема 2. Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків.	13	2	2	–	–	9	12,5	1	0,5	–	–	11
3	Тема 3. Якісний та кількісний аналіз економічного ризику.	13	2	2	–	–	9	12,5	1	0,5	–	–	11
4	Тема 4. Методи кількісної оцінки ступеня ризику.	13	2	2	–	–	9	14,5	1	0,5	–	–	13
5	Тема 5. Типи ризиків.	13	2	2	–	–	9	12,5	1	0,5	–	–	11
6	Тема 6. Методи управління економічними ризиками.	13	2	2	–	–	9	14,0	1	1,0	–	–	12
7	Тема 7. Управління фінансовими ризиками.	12	2	2	–	–	8	11,5	–	0,5	–	–	11
	Всього годин	90	14	14	–	–	62	90	6	4	–	–	80

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі рефератів та індивідуальних науково-дослідних завдань.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення розрахункових та ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

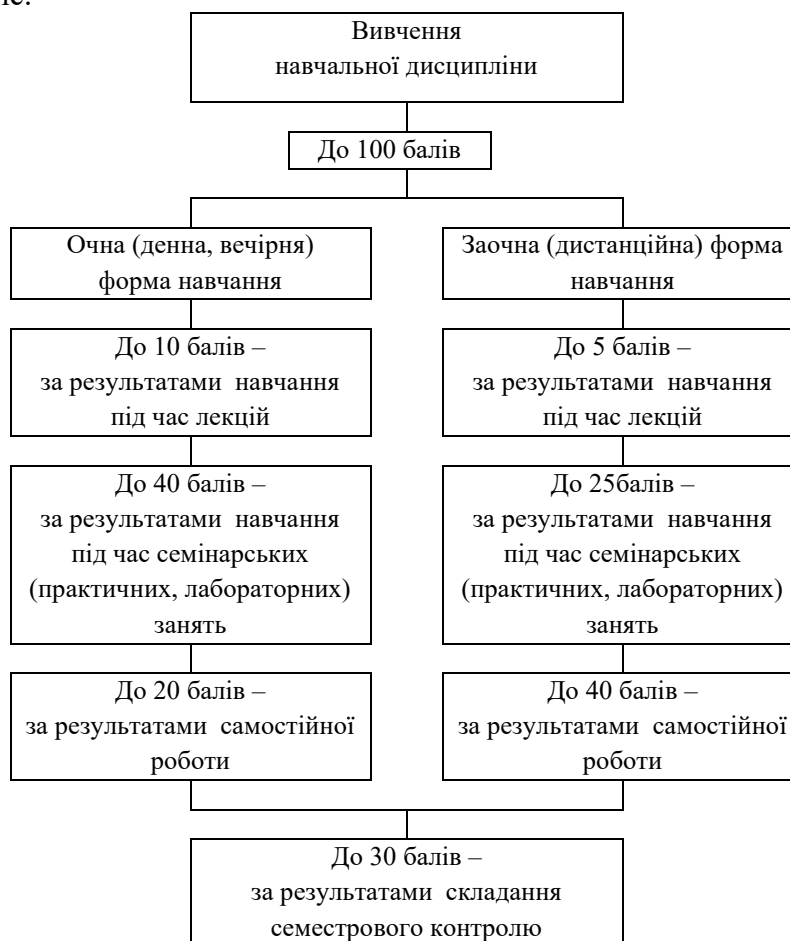
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або тестове опитування у Гугл-формі щодо засвоєння матеріалу;
- 2) усне або тестове опитування у Гугл-формі на семінарських заняттях усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Структура залікового білету включає 2 теоретичне питання, 20 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Підручники та навчальні посібники

1. Артим-Дрогомирецька З.Б., Негрей М.В. Економічний ризик : Навчально методичний посібник Негрей. – Магнолія-2006, 2021.320 с. URL: https://cyber.lviv.ua/book_info/E_ruzuk.pdf.

2. Балджи М. Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. Одеса. ОНЕУ. 2013. 670 с. https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1219322/mod_resource/content/1/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B6%D0%B8%20_%20%D0%9E%D0%B1%D2%91%D1%80%D1%83%D0%BD%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B3%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf

3. Балджи М. Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навч. пос. Харків :Промарт, 2015. 300 с. URL:<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4367/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%20%D0%B9%D0%BE%D0%B3%D0%B>

E%20%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D1%96%D1%80%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf.

4. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К. КНЕУ, 2000. 292 с. URL: <http://ubooks.com.ua/books/00039/inx.php>.

5. Гринчуцька В. Моделювання ризиків в економіці та бізнесі. Тернопіль: ТНТУ імені І. Пулюя. 2014. 88 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22559/5/2014-ModRyz-KonspLekc.pdf>.

6. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику. Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2016. 224 с. URL: https://knushop.com.ua/books?product_id=1973&mfp=16-avtor%5B%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B0%D1%88%D0%B8%D1%85%D1%96%D0%BD%20%D0%90.%D0%91.%5D&srsId=AfmBOoo2YpUjydUQ4Ovo76mx5XIV5XnEUwI1Avhfvv-VzQhBSdsLYEaZ

7. Кравченко М.О. Управління ризиками. Навчальний наочний посібник. Навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент». Електронні текстові дані (1 файл: 18 Мбайт). Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/bf47e3e2-a76e-4096-9647-85aa0d36f486>

8. Мороз В.М. Ризик-менеджмент. Навч. Посібник. Харків. НТУ «ХПІ». 2018. 140с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/39143/1/Book_2018_Moroz_Ryzyk_menedzhment.pdf.

9. Полінкевич О.М. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Навч. посіб. Луцьк. ВежаДрук. 2018. 336 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_2155_60444898.pdf.

10. Посохов І. М., Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків. НТУ «ХПІ». 2015. 220 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/28480/1/Posokhov_Upravlinnia_ryzyka_my_2015.pdf.

11. Стешенко О. Д. Ризикологія: Навч. посібник. Харків. УкрДУЗТ, 2019. 180 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2224/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>.

7.2. Допоміжні джерела

12. Вербіцька І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. *Сталий розвиток економіки*. № 5. 2013. С. 282–291. URL: https://home/Downloads/sre_2013_5_37.pdf

13. Журман С., Шишкіна О. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 3 (15). С. 155-163. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/205316/205120>

14. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. Випуск 56. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028>. С. 308-314.

15. Косович Б., Дмитрук В. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Науково-практичний журнал. Економіка та держава № 5. 2020. (DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5). С.88-92.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Законодавча база України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>

3. Global Institute for Risk Management Standards. URL: <http://g31000.org/>

4. Federation of european risk management associations. URL: <http://ferma.ua>

5. Офіційний сайт COSO (Committee of Sponsoring Organizations), комітету спонсорських організацій комісії Тредвее. URL: <http://www.coso.org>.

6. Міжнародний стандарт управління ризиками Федерації Європейських Асоціацій Ризик-менеджерів. URL: <http://a-risk-management-standard-english-version7>.
7. Програма з відновлення України.
URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamkidiyalnosti/international-cooperation/spivpracza-z-mizhnarodnymy-finansovymyorganizacziyamy/yevropejskyj-investycyjnyj-bank/programa-z-vidnovlennya-ukrayiny>.
8. Національна рада з відновлення України від наслідків війни.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/diialnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni>.
9. Комітет Відновлення України URL: <https://eba.com.ua/comitet/komitet-vidnovlennyaукраїни/>.
10. Пошукова система Google Scholar URL: <http://scholar.google.com.ua/>.
11. Пошукова система Scopus URL: <http://www.scopus.com/home.url>.